

USTAVNI SUD CRNE GORE

U-VI br. 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68 i 69/10

PODGORICA, 3. jun 2010. godine

KAKO PREDMET ODLUČIVANJA USTAVNOG SUDA MOGU BITI SAMO ČINJENICE I DOKAZI O KOJIMA JE ODLUČIVALA DRŽAVNA IZBORNA KOMISIJA, TO PREDMET RAZMATRANJA SUDA NIJESU BILI ŽALBENI NAVODI KOJIMA SE IZNOSE NOVE ČINJENICE ZA KOJE ŽALILAC SMATRA DA DOKAZUJU OSNOVANOST ZAHTJEVA ZA PONIŠTENJE IZBORA NA POJEDINIM BIRAČKIM MJESTIMA.

Ustavni sud Crne Gore, u sastavu: predsjednik dr Milan Marković i sudije - Miodrag Iličković, Miodrag Latković, Fetija Međedović, Desanka Lopičić i Đole Sekulović, na osnovu odredaba člana 149 stav 1 tačka 7 Ustava Crne Gore i člana 32 tačka 10 Zakona o Ustavnom sudu Crne Gore ("Službeni list Crne Gore", br. 64/08), na sjednici od 3. juna 2010. godine, donio je

ODLUKU

ODBIJAJU SE žalbe Izborne liste "Koalicija za evropska Pljevlja - Dr Filip Vuković (DPS-SDP-LP)", iz Pljevalja, izjavljene na rješenja Državne izborne komisije, iz Podgorice: br. 106/2, br. 107/2, br. 112/2, br. 114/2, br. 117/2, br. 123/2, br. 130/2, br. 131/2, br. 139/2, i br. 154/2, od 29. maja 2010. godine.

OBRAZLOŽENJE

Izborna lista "Koalicija za evropska Pljevlja - Dr Filip Vuković (DPS-SDP-LP)", iz Pljevalja, podnijela je blagovremene žalbe protiv rješenja navedenih u izreci, kojima su odbijeni njihovi prigovori, izjavljeni protiv rješenja Opštinske izborne komisije Pljevlja: br. 01-45/2 br. 01-45/8, br. 01-45/3, br. 01-45/10, br. 01-45/13, br. 01-45/19, br. 01-45/26, br. 01-45/26, br. 01-45/27, br. 01-45/35 i br. 01-45/50, od 27. maja 2010. godine, kao neosnovani.

S obzirom da se, u konkretnom slučaju, žalbama osporavaju akti istog donosioca, od strane istog podnosioca žalbe, iz istih razloga, Ustavni sud je, saglasno odredbama čl. 43 i 45 stav 4 Poslovnika Ustavnog suda Crne Gore ("Službeni list Crne Gore", br. 33/09), spojio navedene žalbe, radi racionalnosti i vođenja jedinstvenog postupka i odlučivanja o njima.

U žalbama se, u suštini, ističe: da su u postupku izbora počinjene određene nepravilnosti koje su uticale ili mogle uticati na rezultat izbora; da su i Opštinska i Državna izborna komisija osporenim rješenjima pogrešno i nepotpuno utvrdile činjenično stanje i pogrešno primijenile materijalno pravo, čime im je povrijeđeno biračko pravo iz Zakona o izboru odbornika i poslanika; da prigovori o radu biračkih odbora nijesu evidentirani u zapisniku o radu biračkih odbora, iz razloga što je predsjednik odbora sam potpisao sve članove biračkog odbora i opunomoćene predstavnike; da zakonit rad biračkih odbora predstavlja uslov demokratskog izjašnjavanja građana na izborima, pa zbog povrede biračkog prava predlažu da Ustavni sud donese odluku kojom će usvojiti žalbe i naložiti ponavljanje izbora u skladu sa članom 102 Zakona o izboru odbornika i poslanika i voljom biračkog tijela.

Ustavni sud je, nakon razmatranja osporenih rješenja i pribavljene dokumentacije, utvrdio da žalbe nijesu osnovane.

Osporenim rješenjima Državna izborna komisija, odbila je kao neosnovane prigovore Izborne liste "Koalicija za evropska Pljevlja - Dr Filip Vuković (DPS-SDP-LP)", izjavljene protiv rješenja Opštinske izborne komisije Pljevlja, uz obrazloženje da u zapisnicima o radu biračkih odbora nije bilo primjedbi na glasanje putem pisma, odnosno da ne postoje zahtjevi za glasanje putem pisma ili da zahtjevi za glasanje putem pisma nijesu potpisani od strane njihovih podnosilaca. U obrazloženjima rješenja se dalje navodi, da zapisnici o radu biračkih odbora ne sadrže primjedbe o nepravilnostima na biračkim mjestima, pa ni o glasanju putem pisma, što znači da nepravilnosti nijesu konstatovane, a da nepravilnosti o glasanju putem pisma, na koje je ukazano u prigovorima, nijesu mogli biti od uticaja na zakonitost i regularnost izbora. Prema tome, ni jedan birač nije bio onemogućen u svom pravu da glasa, a koji su to pravo htjeli da ostvare.

Ustavom Crne Gore propisano je da pravo da bira i da bude biran ima državljanin Crne Gore koji je navršio 18 godina života i ima najmanje dvije godine prebivališta u Crnoj Gori, da se biračko pravo ostvaruje na izborima, da je biračko pravo opšte i jednako i da su izbori slobodni i neposredni, a glasanje je tajno (član 45).

Zakonom o Ustavnom sudu Crne Gore ("Službeni list Crne Gore", br. 64/08), propisano je: da se postupak odlučivanja o povredi prava u toku izbora poslanika i odbornika pokreće podnošenjem žalbe na rješenje nadležne izborne komisije kojim je odbačen ili odbijen prigovor i da se žalba iz stava 1 ovog člana podnosi u roku od 24 časa

od časa dostavljanja rješenja (član 76); da žalbu može podnijeti birač, kandidat za poslanika i odbornika i podnosilac izborne liste i da žalba sadrži razloge i dokaze o povredi prava u toku izbora (član 77) i da Ustavni sud odlučuje o žalbi iz člana 78 ovog zakona u roku od 48 časova od časa prijema žalbe (član 79).

Zakonom o izboru odbornika i poslanika ("Službeni list Republike Crne Gore", br. 4/98, 17/98, 14/00, 9/01, 41/02, 46/02 i 48/06) propisano je: da birač koji nije u mogućnosti da glasa na biračkom mjestu (nemoćno ili spriječeno lice), a želi da glasa obavijestice o tome birački odbor; da će birački odbor preko svog povjerenika za glasanje, putem pisama, omogućiti takvom licu da glasa, na način kojim se obezbeđuje neposrednost i tajnost glasanja; da pošto je obaviješten o nemogućnosti birača da glasa na biračkom mjestu, birački odbor će, preko povjerenika za glasanje putem pisma, dostaviti biraču u službenoj koverti ovjereni glasački listić, zbirnu izbornu listu i poseban koverat za popunjeni glasački listić i da pošto birač glasa, zatvara glasački listić u poseban koverat koji povjerenik pred njim pečati žigom na pečatnom vosku; da se potom zatvoreni koverat u kojem se nalazi glasački listić stavlja u službeni koverat koji povjerenik pred biračem pečati; da povjerenik predaje biračkom odboru službeni koverat koji birački odbor otvara, zaokružuje redni broj pod kojim je birač registrovan u izvod iz biračkog spiska, a neotvoreni koverat sa glasačkim listićem ubacuje u glasačku kutiju; da se načini glasanja birača iz stava 1 ovog člana unosi u zapisnik i da bliža pravila o načinu glasanja iz stava 1 ovog člana donosi Republička izborna komisija (član 85); da svaki birač, kandidat i podnosilac izborne liste ima pravo da podnese prigovor nadležnoj izbornoj komisiji zbog povrede biračkog prava u toku izbora, da se prigovor iz stava 1 ovog člana podnosi u roku od 72 časa od časa kada je donešena odluka, odnosno izvršena radnja i da se prigovor iz stava 1 ovog člana podnosi neposredno nadležnoj izbornoj komisiji (član 107); da se prigovor protiv odluke, radnje ili propusta biračkog odbora podnosi opštinskoj izbornoj komisiji i da se prigovor protiv odluke, radnje ili propusta opštinske izborne komisije podnosi Republičkoj izbornoj komisiji (član 108); da nadležna izborna komisija donosi rješenje u roku od 24 časa od časa prijema prigovora i dostavlja ga podnosiocu prigovora (član 109) i da se protiv rješenja opštinske izborne komisije kojim je odbačen ili odbijena žalba može izjaviti prigovor Republičkoj izbornoj komisiji i da se protiv rješenja Republičke izborne komisije kojim je odbačen ili odbijen prigovor može izjaviti žalba Ustavnom sudu Republike Crne Gore (član 110).

Pravilima o glasanju putem pisma ("Službeni list Republike Crne Gore", br. 50/06), koja je donijela Republička izborna komisija, propisano je da izuzetno od Zakonom utvrđenog principa da birač glasa lično na biračkom mjestu na kojem je upisan u izvod iz biračkog spiska, birač može glasati i van biračkog mjesta, putem pisma, u slučajevima nemogućnosti glasanja na biračkom mjestu zbog: starosti, invalidnosti i iznemoglosti, i bolničkog liječenja u mjestu prebivališta, odnosno kućnog liječenja, usljed teže bolesti (tačka 1); da lice iz tačke 1 ovih pravila, koje želi da glasa putem pisma, podnosi biračkom odboru zahtjev za glasanje putem pisma na obrascu PP, koji čini sastavni dio ovih pravila, da je lice koje želi da glasa putem pisma, dužno da lično potpiše obrazac iz stava 1 ove tačke i da se zahtjev za glasanje putem pisma, dostavlja biračkom odboru na biračkom mjestu, najkasnije do 13 časova na dan glasanja (tačka 2 st. 1, 2 i 3) i po prijemu zahtjeva za glasanje putem pisma, birački odbor provjerava identitet lica-donosioca zahtjeva, utvrđuje da li je lice koje želi da glasa putem pisma upisano u izvod iz biračkog spiska i cijeni razloge iz zahtjeva za glasanje putem pisma (tačka 3).

Iz citiranih odredaba Ustava Crne Gore proizilazi da su Ustavom utvrđeni principi biračkog prava koji državljanima Crne Gore obezbjeđuju jednakost, opštost, tajnost i neposrednost glasanja pri izboru organa vlasti. Osim ovih principa Ustav ne uređuje način ostvarivanja biračkog prava, već obavezuje zakonodavca da poštuje navedena načela prilikom regulisanja ove materije.

Zakonom o izboru odbornika i poslanika, pored ostalog, uređen je način ostvarivanja biračkog prava u postupku izbora odbornika u skupštinu opštine, organi za sprovođenje izbora i zaštite biračkog prava.

Iz odredaba Zakona o Ustavnom sudu i Zakona o izboru odbornika i poslanika proizilazi da u postupku zaštite biračkog prava birač, kandidat za poslanika i odbornika i podnosilac izborne liste ima pravo da podnese prigovor nadležnoj izbornoj komisiji, zbog povrede biračkog prava u toku izbornog postupka, kao i da se protiv rješenja Državne izborne komisije, kojim je odbačen ili odbijen prigovor može izjaviti žalba Ustavnom sudu.

Prema tome, po ocjeni Ustavnog suda, u postupku za izbor odbornika žalba se može podnijeti samo protiv rješenja Državne izborne komisije, kojim je odbijen ili odbačen prigovor na rješenje nadležne izborne komisije, a to znači da predmet odlučivanja Ustavnog suda mogu biti samo one činjenice i dokazi o kojima je odlučivala Državna izborna komisija, po podnijetom prigovoru.

Uvidom u osporena rešenja i pribavljenu dokumentaciju, Ustavni sud je utvrdio da su prigovori, podnijeti Opštinskoj izbornoj komisiji Pljevlja i Državnoj izbornoj komisiji, u osnovi, zbog kršenja pravila o glasanju putem pisma i da su nadležne izborne komisije, u svojim rješenjima, utvrđivale činjenice i okolnosti koje su bile predmet prigovora.

S tim u vezi, Ustavni sud je utvrdio da prigovor o navodnim nepravilnostima, koje se odnose na manjkavost zapisnika o radu biračkih odbora, podnosilac žalbe prvi put ističe u žalbi protiv rješenja Državne izborne komisije, pa o njemu

u prethodnom postupku u kojem je odlučivano o prigovoru, Državna izborna komisija nije raspravljala niti odlučivala.

Kako predmet odlučivanja Ustavnog suda mogu biti samo činjenice i dokazi o kojima je, po podnijetim prigovorima, odlučivala Državna izborna komisija, to predmet razmatranja Suda nijesu bili žalbeni navodi kojima se iznose nove činjenice za koje žalilac smatra da dokazuju osnovanost zahtjeva za poništenje izbora na pojedinim biračkim mjestima, održanih na području opštine Pljevlja, jer ne postoje procesne pretpostavke da Sud odlučuje i o tim navodima.

Prema ocjeni Ustavnog suda Državna izborna komisija je za svoje tvrdnje i stavove navela valjane razloge utemeljene na izornoj dokumentaciji o radu nadležnih biračkih odbora, pa stoga, osporenim rješenjima, nije prekoračila svoja ovlašćenja niti povrijedila biračko pravo podnosilaca žalbe.

Na osnovu iznijetog odlučeno je kao u izreci.

USTAVNI SUD CRNE GORE

PODGORICA, 3. jun 2010. godine